

MEDZINÁRODNÝ AUDÍTORSKÝ ŠTANDARD 530
VÝBER VZORKY V AUDITE

(Účinný pre audity finančných výkazov za obdobia
začínajúce sa 15. decembra 2009 alebo neskôr)

OBSAH

	Odsek
Úvod	
Rozsah pôsobnosti tohto ISA	1 – 2
Dátum nadobudnutia účinnosti.....	3
Cieľ	4
Definície	5
Požiadavky	
Podoba vzorky a jej veľkosť, výber položiek na testovanie.....	6 – 8
Vykonanie audítorských postupov	9 – 11
Charakter a príčina odchýlok a nesprávností	12 – 13
Projekcia nesprávností.....	14
Vyhodnotenie výsledkov výberu vzorky v audit.....	15
Aplikačné a iné vysvetľujúce materiály	
Definície	A1 – A3
Podoba vzorky a jej veľkosť, výber položiek na testovanie.....	A4 – A13
Vykonávanie audítorských postupov	A14 – A16
Charakter a príčina odchýlok a nesprávností	A17
Projekcia nesprávností.....	A18 – A20
Vyhodnotenie výsledkov výberu vzorky v audite	A21 – A23
Príloha 1: Stratifikácia a hodnotovo vážený výber	
Príloha 2: Príklady faktorov ovplyvňujúcich veľkosť vzorky pre testy kontrol	
Príloha 3: Príklady faktorov ovplyvňujúcich veľkosť vzorky na testy detailov	
Príloha 4: Metódy výberu vzorky	

Medzinárodný audítorský štandard (ISA) 530 „Výber vzorky v audite“ treba vykladať v spojení s ISA 200 „Celkové ciele nezávislého audítora a vykonanie auditu v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi“.
--

Úvod

Rozsah pôsobnosti tohto ISA

1. Tento medzinárodný auditorský štandard (ISA) sa uplatňuje vtedy, keď sa audítor rozhodol vyberať pri vykonávaní auditorských postupov vzorky. Zaoberá sa štatistickým a neštatistickým výberom vzoriek, ktorý audítor uplatní pri vypracúvaní a výbere vzorky, pri vykonávaní testov kontrol a testov detailov a pri vyhodnocovaní výsledkov na základe vzorky.
2. Tento ISA dopĺňa ISA 500¹, ktorý sa zaoberá zodpovednosťou audítora za vypracovanie a vykonanie auditorských postupov na získanie dostatočných a vhodných auditorských dôkazov, ktoré mu umožnia dospieť k primeraným záverom tvoriacim základ pre názor audítora. ISA 500 poskytuje usmernenie týkajúce sa prostriedkov, ktoré má audítor k dispozícii na výber položiek na testovanie, pričom jedným z nich je výber vzorky v audite.

Dátum nadobudnutia účinnosti

3. Tento ISA je účinný pre audity finančných výkazov za obdobia začínajúce sa 15. decembra 2009 alebo neskôr.

Cieľ

4. Keď audítor použije výber vzorky v audite, jeho cieľom je získať primeraný základ na vyvodenie záverov o populácii, z ktorej sa vzorka vyberá.

Definície

5. Na účely ISA majú ďalej uvedené výrazy tento priradený význam:
  - a) výber vzorky v audite (výber vzorky) [*Audit sampling (sampling)*] – uplatnenie auditorských postupov na menej ako 100 % položiek v rámci populácie relevantnej z hľadiska auditu tak, aby všetky jednotky zahrnuté do výberu vzorky mali šancu byť vybrané s cieľom poskytnúť audítovi primeraný základ na vytvorenie záverov týkajúcich sa celej populácie,
  - b) populácia (*Population*) – kompletný súbor údajov, z ktorých sa vyberá vzorka a o ktorom si chce audítor vytvoriť záver,
  - c) riziko z výberu vzorky (*Sampling risk*) – riziko, že záver audítora založený na vzorke sa môže líšiť od záveru, ku ktorému by audítor dospel, keby sa ten istý auditorský postup uplatnil na celú populáciu. Riziko z výberu vzorky môže viesť k dvom typom chybných záverov:
    - (i) že v prípade testu kontrol budú kontroly účinnejšie, než v skutočnosti sú, alebo že v prípade testu detailov nebude existovať významná nesprávnosť, hoci v skutočnosti existuje. Audítor má obavy najmä z takéhoto typu chybných záverov, lebo ovplyvňujú účinnosť auditu a zvyšujú pravdepodobnosť nevhodného názoru audítora,
    - (ii) že v prípade testu kontrol budú kontroly menej účinné, než v skutočnosti sú, alebo že v prípade testu detailov bude existovať významná nesprávnosť, hoci v skutočnosti neexistuje. Tento typ chybného záveru ovplyvňuje efektívnosť auditu, lebo zvyčajne vedie k ďalším prácam, ktorých cieľom je zistiť, že pôvodné závery boli nesprávne,
  - d) riziko nevyplývajúce z výberu vzorky (*Non-sampling risk*) – riziko, že audítor dospeje k chybnému záveru z dôvodu, ktorý nesúvisí s rizikom spojeným s výberom vzorky, (pozri: odsek A1)

¹ ISA 500 „Auditorské dôkazy“.

- e) anomália (*Anomaly*) – nesprávnosť alebo odchýlka, ktorá preukázateľne nie je reprezentatívna pre nesprávnosti alebo odchýlky v rámci populácie,
- f) jednotka výberu vzorky (*Sampling unit*) – jednotlivé položky vytvárajúce populáciu, (pozri: odsek A2)
- g) štatistický výber vzorky (*Statistical sampling*) – metóda výberu vzorky s týmito charakteristickými vlastnosťami:
  - (i) náhodný výber položiek vzorky,
  - (ii) uplatnenie teórie pravdepodobnosti na vyhodnotenie výsledkov vzorky vrátane zisťovania rizika súvisiaceho s výberom vzorky.

Metóda výberu vzorky, ktorá sa nevyznačuje charakteristickými vlastnosťami uvedenými v bodoch (i) a (ii), sa považuje za neštatistický výber vzorky.

- h) stratifikácia (*Stratification*) – proces rozdelenia populácie na subpopulácie, keď každá subpopulácia je skupinou pozostávajúcou z jednotiek vzorky s podobnými vlastnosťami (často peňažnou hodnotou),
- i) prípustná nesprávnosť (*Tolerable misstatement*) – peňažná suma, ktorú stanovil audítor a snaží sa pre ňu získať primerané uistenie o tom, že táto audítorom stanovená peňažná suma nie je menšia ako nesprávnosť, ktorá skutočne existuje v rámci populácie, (pozri: odsek A3)
- j) prípustná miera výskytu odchýlky (*Tolerable rate of deviation*) – audítorom stanovená miera výskytu odchýlky od predpísaných postupov internej kontroly, pre ktorú sa audítor snaží získať primerané uistenie, že táto miera výskytu odchýlky stanovená audítorom nie je menšia ako miera výskytu odchýlky, ktorá skutočne existuje v rámci populácie.

Požiadavky

Podoba vzorky a jej veľkosť, výber položiek na testovanie

6. Audítor pri vypracúvaní audítorskej vzorky zohľadní účel audítorského postupu a charakteristické vlastnosti populácie, z ktorej sa bude vzorka vyberať. (pozri: odseky A4 až A9)
7. Audítor určí dostatočne veľkú vzorku, aby sa riziko pri výbere vzorky znížilo na prijateľne nízku úroveň. (pozri: odseky A10 až A11)
8. Audítor vyberá položky do vzorky tak, aby mala každá jednotka výberu vzorky v populácii šancu byť vybratá. (pozri: odseky A12 až A13)

Vykonanie audítorských postupov

9. Audítor uplatní audítorské postupy vhodné pre daný cieľ na každú vybranú položku.
10. Ak sa audítorský postup na vybranú položku nedá aplikovať, audítor postup uplatní na náhradnú položku. (pozri: odsek A14)
11. Keď audítor nedokáže na vybranú položku aplikovať vypracované audítorské postupy alebo vhodné náhradné postupy, považuje túto položku za odchýlku od predpísanej kontroly v prípade testu kontrol, alebo za nesprávnosť v prípade testu detailov. (pozri: odsek A15 až A16)

Charakter a príčina odchýlok a nesprávností

12. Audítor preskúma charakter a príčinu všetkých zistených odchýlok alebo nesprávností a vyhodnotí ich možný vplyv na cieľ audítorského postupu a na ostatné oblasti auditu. (pozri: odsek A17)
13. Vo veľmi ojedinelých situáciách, keď audítor nesprávnosť alebo odchýlku odhalenú vo vzorke považuje za anomáliu, je audítor povinný získať vysokú mieru uistenia, že nesprávnosť alebo odchýlka nie je pre danú populáciu reprezentatívna. Túto vysokú mieru uistenia získa audítor vykonaním dodatočných audítorských postupov

s cieľom získať dostatočné a vhodné audítorské dôkazy o tom, že nesprávnosť alebo odchýlka neovplyvňuje zvyšok populácie.

Projekcia nesprávností

14. V prípade testov detailov premietne audítor nesprávnosti, ktoré nájde vo vzorke, na celú populáciu. (pozri: odseky A18 až A20)

Vyhodnotenie výsledkov výberu vzorky v audite

15. Audítor je povinný vyhodnotiť:
- a) výsledky vzorky, (pozri: odseky A21 a A22)
  - b) skutočnosť, či výber vzorky v audite poskytol primeraný základ na závery o testovanej populácii. (pozri: odsek A23)

***

Aplikačné a iné vysvetľujúce materiály

Definície

Riziko nevyplývajúce z výberu vzorky [pozri: odsek 5 písm. d)]

- A1. Rizikom nevyplývajúcim z výberu vzorky je, napríklad, použitie nevhodných audítorských postupov alebo nesprávna interpretácia audítorských dôkazov a nezistená nesprávnosť alebo odchýlka.

Jednotka výberu vzorky [pozri: odsek 5 písm. f)]

- A2. Jednotkami výberu vzorky môžu byť fyzické položky (napríklad šeky uvedené na depozitnom lístku, kreditné položky na bankových výpisoch, odberateľské faktúry alebo zostatok pohľadávok) alebo peňažné jednotky.

Prípustná nesprávnosť [pozri: odsek 5 písm. i)]

- A3. Audítor pri vypracúvaní vzorky určuje prípustnú nesprávnosť s cieľom riešiť riziko, že súhrnná hodnota nesprávností, ktoré sú jednotlivo nevýznamné, môže spôsobiť významnú nesprávnosť finančných výkazov a poskytnúť priestor pre možné neodhalené nesprávnosti. Prípustná nesprávnosť je aplikácia významnosti na vykonávanie v súlade s definíciou v ISA 320² na konkrétny postup pre výber vzorky. Prípustná nesprávnosť je suma, ktorá sa môže rovnať alebo byť nižšia než významnosť na vykonávanie.

Podoba vzorky a jej veľkosť, výber položiek na testovanie

Podoba vzorky (pozri: odsek 6)

- A4. Výber vzorky v audite umožňuje audátorovi získať a vyhodnotiť audítorské dôkazy o niektorých vlastnostiach vybraných položiek, aby si vytvoril, alebo aby mu pomohli vytvoriť si názor na populáciu, z ktorej sa vzorka vyberá. Pri výbere vzorky v audite možno postupovať podľa neštatistickej alebo štatistickej metódy výberu.
- A5. Pri vypracúvaní vzorky audítor zohľadňuje aj špecifické ciele, ktoré treba dosiahnuť, a kombináciu audítorských postupov, ktoré sú na dosiahnutie uvedeného cieľa pravdepodobne najvhodnejšie. Zváženie charakteru audítorských dôkazov, ako aj možných podmienok odchýlky alebo nesprávnosti, alebo iných charakteristík týchto audítorských dôkazov pomôže audátorovi definovať, čo predstavuje odchýlku alebo nesprávnosť a ktorú populáciu použiť

² ISA 320 „Významnosť pri plánovaní a vykonávaní auditu“, odsek 9.

na výber vzorky. Na splnenie požiadavky ISA 500 uvedenú v odseku 10 audítor pri výbere vzorky v audite vykoná audítorské postupy, aby získal audítorské dôkazy, že populácia, z ktorej sa vyberá vzorka, je úplná.

- A6. Zohľadnenie účelu audítorského postupu v súlade s požiadavkou odseku 6 zahŕňa jasné pochopenie toho, čo predstavuje odchýlku alebo nesprávnosť, aby sa do hodnotenia odchýlok alebo projekcie nesprávností zahrnuli iba všetky tie podmienky, ktoré sú relevantné na účel audítorského postupu. Napríklad, pri teste detailov týkajúcom sa existencie pohľadávok, akými sú potvrdenia, sa za nesprávnosť nepovažujú platby, ktoré odberateľ zrealizoval pred dátumom potvrdenia, ale klient ich dostal krátko po dátume potvrdenia. Na celkovú výšku zostatku pohľadávok nemá vplyv ani zaúčtovanie pohľadávky na účet nesprávneho odberateľa. Pri hodnotení výsledkov vzorky daného konkrétneho audítorského postupu preto nemusí byť správne považovať túto skutočnosť za nesprávnosť aj napriek tomu, že môže závažne ovplyvniť iné oblasti auditu, napríklad posúdenie rizika podvodu alebo primeranosti opravnej položky k pochybným pohľadávkam.
- A7. Pri zvažovaní charakteristík populácie pri testoch kontrol audítor posúdi očakávanú mieru výskytu odchýlok na základe poznatkov o relevantných kontrolách, prípadne na základe preskúmania malého počtu položiek z danej populácie. Toto posúdenie sa robí s cieľom vypracovať vzorku v audite a určiť jej veľkosť. Napríklad, v prípade neakceptovateľne vysokej očakávanej miery výskytu odchýlok audítor zvyčajne rozhodne, že sa nevykonajú testy kontrol. Podobne v prípade testu detailov audítor posúdi očakávanú nesprávnosť v populácii. Ak sa očakáva veľká nesprávnosť, bude pri vykonávaní testov detailov vhodné preskúmať 100 % populácie alebo použiť veľkú vzorku.
- A8. Pri zvažovaní vlastností populácie, z ktorej sa bude vyberať vzorka, môže audítor rozhodnúť, či bude vhodné použiť stratifikáciu alebo hodnotovo vážený výber. Stratifikácia a hodnotovo vážený výber sú podrobnejšie opísané v prílohe 1.
- A9. Rozhodnutie o tom, či sa použije štatistická alebo neštatistická metóda výberu vzorky, závisí od úsudku audítora, veľkosť vzorky však nie je právoplatným kritériom na rozlišovanie medzi štatistickým a neštatistickým prístupom.

Veľkosť vzorky (pozri: odsek 7)

- A10. Úroveň rizika z výberu vzorky, ktoré je audítor ochotný akceptovať, vplýva na potrebnú veľkosť vzorky. Čím nižšie je riziko, ktoré je audítor ochotný akceptovať, tým väčšia bude musieť byť vzorka.
- A11. Veľkosť vzorky sa môže určiť pomocou vzorca založeného na štatistických princípoch alebo uplatnením odborného úsudku. V prílohe 2 a 3 sú uvedené rozličné faktory, ktoré najčastejšie ovplyvňujú určenie veľkosti vzorky. Za podobných okolností bude vplyv faktorov uvedených v prílohe 2 a 3 na veľkosť vzorky podobný bez ohľadu na to, či sa zvolí štatistická alebo neštatistická metóda.

Výber položiek na testovanie (pozri: odsek 8)

- A12. Pri štatistickom výbere sa položky do vzorky vyberajú tak, že pre každú jednotku výberu vzorky existuje známa pravdepodobnosť jej výberu. Pri neštatistickom výbere sa na výber položiek do vzorky používa úsudok. Vzhľadom na to, že účelom výberu vzoriek je získať primeraný základ, ktorý audítorovi umožní dospieť k záverom o populácii, z ktorých sa vzorka vyberá, je dôležité, aby audítor predišiel zaujatosti a vybral reprezentatívnu vzorku tým, že do vzorky zvolí položky s charakteristikou typickou pre danú populáciu.
- A13. Základnými metódami používanými pri výbere vzoriek sú náhodný výber, systematický výber a chaotický výber. Všetky tieto metódy sú opísané v prílohe 4.

Vykonávanie audítorských postupov (pozri: odseky 10 – 11)

- A14. Príkladom potreby uplatnenia postupu na náhradnú položku je prípad, keď sa pri testovaní dôkazov o schválení platby vyberie zrušený šek. Keď sa audítor presvedčí, že šek bol správne zrušený, takže nepredstavuje odchýlku, preskúma sa vhodne vybraná náhradná položka.
- A15. Príkladom situácie, keď audítor nemôže uplatniť vypracované audítorské postupy na vybranú položku, je strata dokumentácie týkajúcej sa danej položky.
- A16. Príkladom vhodného alternatívneho postupu môže byť preverenie následných peňažných príjmov a dôkazu o ich zdroji, ako aj položiek, ktoré sa nimi majú vyrovnáť, keď audítor nedostal odpoveď na žiadosť o kladné potvrdenie.

Charakter a príčina odchýlok a nesprávností (pozri: odsek 12)

- A17. Pri analýze identifikovaných odchýlok a nesprávností si audítor môže všimnúť, že viaceré majú spoločný znak, napríklad typ transakcie, miesto, skupina výrobkov alebo obdobie. Za takýchto okolností sa audítor môže rozhodnúť, že v populácii zistí všetky položky vyznačujúce sa týmto spoločným znakom a audítorské postupy uplatní aj na ne. Navyše takéto odchýlky alebo nesprávnosti môžu byť úmyselné a môžu byť indikátorom prípadného podvodu.

Projekcia nesprávností (pozri: odsek 14)

- A18. Od audítora sa vyžaduje, aby nesprávnosti premietol na celú populáciu, a tak získal celkový obraz o rozsahu nesprávností, avšak takáto projekcia nemusí stačiť na určenie sumy, ktorú treba zaúčtovať.
- A19. Keď nesprávnosť predstavuje anomáliu, možno ju vylúčiť z projekcie nesprávností na populáciu. Vplyv takejto anomálie, ak ostala neopravená, treba však zväžiť zároveň s projekciou nesprávností nepredstavujúcich anomálie.
- A20. V prípade testov kontrol nie je potrebné odchýlky premietnuť, keďže miera výskytu odchýlok vo vzorke súčasne predstavuje aj projektovanú mieru výskytu odchýlok na populáciu ako celok. ISA 330³ poskytuje usmernenie pre prípad odhalenia odchýlok od kontrol, na ktoré sa audítor plánuje spoliehať.

Vyhodnotenie výsledkov výberu vzorky v audite (pozri: odsek 15)

- A21. V prípade testov kontrol môže neočakávane vysoká miera výskytu odchýlok vo vzorke viesť k zvýšeniu posúdeného rizika významných nesprávností, okrem prípadov, keď audítor získa ďalšie audítorské dôkazy potvrdzujúce pôvodné posúdenie. V prípade testov detailov môže neočakávane vysoká hodnota nesprávností vo vzorke vyvolať v audítovi presvedčenie, že trieda transakcií alebo zostatok účtu obsahuje významné nesprávnosti, keď neexistujú ďalšie audítorské dôkazy potvrdzujúce, že významná nesprávnosť neexistuje.
- A22. V prípade testov detailov predstavuje projektovaná nesprávnosť spolu s prípadnou nesprávnosťou predstavujúcou anomáliu audítora najlepší odhad nesprávností v populácii. Keď súčet projektovanej nesprávnosti a prípadnej nesprávnosti predstavujúcej anomáliu preyšuje prípustnú nesprávnosť, vzorka neposkytuje primeraný základ na závery o testovanej populácii. Čím viac sa súčet projektovanej nesprávnosti a nesprávnosti predstavujúcej anomáliu blíži k prípustnej nesprávnosti, tým väčšia je pravdepodobnosť, že skutočná nesprávnosť v populácii môže byť väčšia, než je prípustná nesprávnosť. Rovnako, keď je projektovaná nesprávnosť väčšia než očakávaná nesprávnosť, ktorú audítor použil na určenie veľkosti vzorky, audítor môže skonštatovať, že existuje neprijateľné riziko z výberu vzorky, že skutočná nesprávnosť v populácii je vyššia, než prípustná nesprávnosť. Zohľadnenie výsledkov ostatných audítorských postupov pomáha audítovi posúdiť riziko, že skutočná

3

ISA 330 „Reakcie audítora na posúdené riziká“, odsek 17.

nesprávnosť v populácii prevyšuje prípustnú nesprávnosť, pričom toto riziko sa dá znížiť získaním doplňujúcich audítorských dôkazov.

A23. Keď audítor dospeje k záveru, že výber vzorky v audite neposkytol primeraný základ na závery o testovanej populácii, môže:

- požadovať od manažmentu, aby preskúmal zistené nesprávnosti, ako aj možnosť výskytu ďalších nesprávností a aby spravil všetky potrebné úpravy, alebo
- prispôbiť tomu charakter, časové rozvrhnutie a rozsah tých ďalších audítorských postupov, ktoré sa najlepšie hodia na dosiahnutie požadovaného uistenia. Napríklad, v prípade testov kontrol môže audítor zväčšiť veľkosť vzorky, otestovať alternatívnu kontrolu, alebo môže modifikovať súvisiace substantívne postupy.

Stratifikácia a hodnotovo vážený výber

Pri zvažovaní vlastností populácie, z ktorej sa bude vyberať vzorka, môže audítor rozhodnúť, či bude vhodné použiť stratifikáciu alebo hodnotovo vážený výber. V tejto prílohe je uvedené usmernenie pre audítora týkajúce sa používania techniky stratifikácie a techniky hodnotovo váženého výberu vzorky.

Stratifikácia

1. Efektívnosť auditu sa dá zvýšiť tým, že audítor populáciu stratifikuje jej rozdelením na samostatné subpopulácie vyznačujúce sa typickými vlastnosťami. Cieľom stratifikácie je zredukovať variabilitu položiek v rámci jednotlivých vrstiev, vďaka čomu sa môže veľkosť vzorky zmenšiť bez toho, aby sa zvýšilo riziko z výberu vzorky.
2. Pri vykonávaní testov detailov sa populácia často stratifikuje na základe peňažnej hodnoty. Vďaka tomu možno audítorské úsilie zamerať viac na položky s väčšou hodnotou, keďže práve v nich sa môže ukrývať najväčší potenciál nesprávnosti z hľadiska nadhodnotenia. Populácia sa dá stratifikovať aj podľa konkrétnej vlastnosti naznačujúcej väčšie riziko nesprávnosti, napríklad pri testovaní opravnej položky k pochybným pohľadávkam v rámci oceňovania pohľadávok sa dajú zostatky stratifikovať, napríklad, podľa veku.
3. Výsledky audítorských postupov aplikovaných na vzorku položiek z jednej vrstvy sa dajú projektovať iba na položky danej vrstvy. Aby audítor dospel k záveru o celej populácii, musí zvážiť riziko významnej nesprávnosti vzhľadom na všetky ostatné vrstvy danej populácie. Napríklad, 20 % položiek z populácie predstavuje 90 % hodnoty zostatku účtu. Audítor sa môže rozhodnúť, že preskúma vzorku týchto položiek. Po vyhodnotení výsledkov tejto vzorky audítor dospeje k záveru, ktorý sa týka 90 % hodnoty, a to oddelene od zvyšných 10 % (z ktorých vyberie ďalšiu vzorku, alebo uplatní iné prostriedky na zber audítorských dôkazov, prípadne bude týchto 10 % považovať za nevýznamné).
4. Keď sa trieda transakcií alebo zostatok účtu rozdelia na vrstvy, projekcia nesprávnosti sa vykoná pre každú vrstvu samostatne. Projektované nesprávnosti pre jednotlivé vrstvy sa následne skombinujú pri zvažovaní možného vplyvu nesprávností na celú triedu transakcií alebo zostatok účtu.

Hodnotovo vážený výber

5. Pri testovaní detailov môže byť efektívne určiť jednotku výberu vzorky ako jednotlivé peňažné jednotky, z ktorých sa skladá populácia. Po výbere špecifických peňažných jednotiek z populácie, napríklad zo zostatku účtu pohľadávok, môže audítor preskúmať konkrétne položky, napríklad jednotlivé zostatky, ktoré obsahujú tieto peňažné jednotky. Jednou z výhod tejto metódy určovania jednotky výberu vzorky je, že audítorské práce sa zameriavajú na položky s väčšou hodnotou, lebo pravdepodobnosť ich výberu je väčšia a môže viesť k menším vzorkám. Táto metóda sa dá použiť v kombinácii so systematickou metódou výberu vzorky (opísanou v prílohe 4) a je najefektívnejšia vtedy, keď sa položky vyberajú náhodne.

Príloha 2

(pozri: odsek A11)

Príklady faktorov ovplyvňujúcich veľkosť vzorky pre testy kontrol

Uvádzame faktory, ktoré môže audítor zohľadniť pri určovaní veľkosti vzorky na testy kontrol. Pri týchto faktoroch, ktoré treba brať do úvahy spoločne, sa vychádza z predpokladu, že audítor nezmení charakter ani časové rozvrhnutie testov kontrol a ani inak neupraví prístup k substantívnym postupom v reakcii na posúdené riziká.

FAKTOR	VPLYV NA VEĽKOSŤ VZORKY	
1. Zvýšenie miery, do akej audítorovo posúdenie rizík berie do úvahy relevantné kontroly.	Zväčšenie.	Čím väčšie uistenie chce audítor získať z účinného fungovania kontrol, tým nižšie bude audítorovo ohodnotenie rizika významnej nesprávnosti a tým väčšia bude musieť byť vzorka. Keď audítorovo ohodnotenie rizika významných nesprávností na úrovni tvrdení zahŕňa očakávanie, že kontroly budú fungovať účinne, audítor je povinný vykonať testy kontrol. Keď ostatné veci ostanú nezmenené, potom čím viac sa bude audítor pri posúdení rizík spoliehať na účinné fungovanie kontrol, tým väčší bude rozsah testov kontrol (a preto sa zväčší vzorka).
2. Zvýšenie prípustnej miery výskytu odchýlok.	Zmenšenie.	Čím menšia je prípustná miera výskytu odchýlok, tým väčšia musí byť vzorka.
3. Zvýšenie očakávanej miery výskytu odchýlok v populácii, ktorá sa má testovať.	Zväčšenie.	Čím vyššia je očakávaná miera výskytu odchýlok, tým väčšia musí byť vzorka, aby audítor dokázal primerane odhadnúť skutočnú mieru výskytu odchýlok. Faktory relevantné pre audítorovo zváženie očakávanej miery výskytu odchýlok zahŕňajú jeho poznanie spoločnosti (najmä postupy na posúdenie rizík vykonané s cieľom oboznámiť sa s internou kontrolou), personálne zmeny alebo zmeny internej kontroly, výsledky audítorských postupov uplatnených v predchádzajúcich obdobiach a výsledky ostatných audítorských postupov. Vysoká očakávaná miera výskytu odchýlok kontrol zvyčajne zaručuje iba malé, prípadne žiadne, zníženie posúdeného rizika významnej nesprávnosti.
4. Zvýšenie audítorom požadovanej miery uistenia, že skutočná miera výskytu odchýlok v populácii nie je vyššia ako je prípustná miera výskytu odchýlok.	Zväčšenie.	Čím vyššia je miera audítorom požadovaného uistenia, že výsledky vzorky naozaj poukazujú na skutočný počet prípadov odchýlok v populácii, tým väčšia musí byť vzorka.
5. Zvýšenie počtu	Zanedbateľný	V prípade veľkých populácií má skutočná veľkosť

FAKTOR	VPLYV NA VEĽKOSŤ VZORKY	
jednotiek výberu vzorky v populácii.	vplyv.	populácie malý, prípadne žiadny vplyv na veľkosť vzorky. Pri malých populáciách však výber vzorky v audite nemusí byť až taký efektívny ako alternatívne spôsoby získavania dostatočných a vhodných audítorských dôkazov.

Príloha 3

(pozri: odsek A11)

Príklady faktorov ovplyvňujúcich veľkosť vzorky na testy detailov

Nižšie sú uvedené faktory, ktoré môže audítor zohľadniť pri určovaní veľkosti vzorky pre testy detailov. Pri týchto faktoroch, ktoré treba brať do úvahy spoločne, sa vychádza z predpokladu, že audítor nezmení prístup k testom kontrol a ani inak neupraví charakter alebo časové rozvrhnutie substantívnych postupov v reakcii na posúdené riziká.

FAKTOR	VPLYV NA VEĽKOSŤ VZORKY	
1. Zvýšenie audítorm posúdeného rizika významnej nesprávnosti.	Zväčšenie.	Čím vyššie je audítorm posúdené riziko významnej nesprávnosti, tým väčšia musí byť vzorka. Audítormo posúdenie rizika významných nesprávností je ovplyvnené prirodzeným rizikom a kontrolným rizikom. Napríklad, ak audítorm nevykoná testy kontrol, nemožno znížiť audítormo posúdenie rizika týkajúce sa konkrétneho tvrdenia z dôvodu účinne fungujúcich interných kontrol. Na zníženie audítorského rizika na prijateľne nízku úroveň preto audítorm potrebuje nízke detekčné riziko a bude sa viac spoliehať na substantívne postupy. Čím viac audítorských dôkazov sa získa z testov detailov (teda čím je detekčné riziko nižšie), tým väčšia bude musieť byť vzorka.
2. Zvýšenie použitia iných substantívnych postupov zameraných na to isté tvrdenie.	Zmenšenie.	Čím viac sa audítorm spolieha na iné substantívne postupy (testy detailov alebo substantívne analytické postupy) s cieľom znížiť na prijateľnú úroveň detekčné riziko konkrétnej populácie, tým menšie uistenie audítorm požaduje od metódy výberu vzoriek, a preto veľkosť vzorky môže byť tým menšia.
3. Zvýšenie audítorm požadovanej miery uistenia, že skutočná nesprávnosť v populácii nie je vyššia, ako je prípustná nesprávnosť.	Zväčšenie.	Čím vyššia je miera audítorm požadovaného uistenia, že výsledky vzorky naozaj poukazujú na skutočný počet nesprávností v populácii, tým väčšia musí byť vzorka.
4. Zvýšenie prípustnej nesprávnosti	Zmenšenie.	Čím menšia je prípustná nesprávnosť, tým väčšia musí byť vzorka.
5. Zvýšenie hodnoty nesprávností, ktoré audítorm očakáva v populácii.	Zväčšenie.	Čím väčšia je hodnota nesprávnosti, ktorú audítorm očakáva v populácii, tým väčšia musí byť vzorka, aby sa dala primerane odhadnúť skutočná hodnota nesprávnosti v populácii. K faktorom relevantným pre audítormo zváženie očakávanej hodnoty nesprávnosti patrí rozsah, v akom sa hodnoty položiek určujú subjektívne, výsledky

FAKTOR	VPLYV NA VEĽKOSŤ VZORKY	
		postupov na posúdenie rizík, výsledky testov kontrol, výsledky audítorských postupov uplatnených v predchádzajúcich obdobiach a výsledky ostatných substantívnych postupov.
6. Stratifikácia populácie, keď to je vhodné.	Zmenšenie.	V prípade veľkého intervalu (variability) peňažných veľkostí položiek v populácii môže byť vhodné populáciu stratifikovať, teda rozdeliť do vrstiev. Keď sa dá populácia vhodne stratifikovať, súhrn veľkostí vzoriek z vrstiev je zvyčajne menší než veľkosť vzorky, ktorá by sa vyžadovala na získanie danej miery rizika pri výbere vzorky, keby sa z celej populácie vyberala iba jedna vzorka.
7. Počet jednotiek výberu vzorky v populácii.	Zanedbateľný vplyv.	V prípade veľkých populácií má skutočná veľkosť populácie malý, prípadne žiadny vplyv na veľkosť vzorky. Takže pri malých populáciách výber vzorky v audite často nie je až taký efektívny ako alternatívne spôsoby získavania dostatočných a vhodných audítorských dôkazov. [Pri použití metódy výberu vzorky peňažných jednotiek však zvýšenie peňažnej hodnoty populácie vedie k zväčšeniu vzorky, ak túto skutočnosť nekompensuje úmerné zvýšenie významnosti pre finančné výkazy ako celok (a úrovne alebo úrovni významnosti pre konkrétne triedy transakcií, zostatky účtov alebo zverejnenia, keď to je vhodné).]

Príloha 4

(pozri: odsek A13)

Metódy výberu vzorky

Existuje veľa spôsobov výberu vzorky. Základnými metódami sú:

- a) náhodný výber (*random selection*), aplikovaný pomocou generátora náhodných čísel, napríklad tabuľky náhodných čísel,
- b) systematický výber (*systematic selection*), pri ktorom sa počet jednotiek výberu vzorky v populácii vydolí veľkosťou vzorky, výsledkom čoho je interval na výber vzorky, napríklad 50, pričom z prvých 50 jednotiek sa určí začiatkový bod a následne sa do vzorky vyberie každá päťdesiata jednotka. Začiatkový bod sa síce môže určiť náhodne, ale pravdepodobnosť, že vzorka bude skutočne náhodná, sa zvýši tým, keď sa určí pomocou počítačového programu generujúceho náhodné čísla alebo tabuliek náhodných čísel. Pri systematickom výbere musí audítor zistiť, či jednotky výberu vzorky v populácii nie sú štruktúrované tak, že interval na výber vzorky zodpovedá určitému modelu v populácii,
- c) metóda výberu vzorky podľa hodnoty peňažnej jednotky (*monetary unit sampling*) je typ hodnotovo váženého výberu (opísaného v prílohe 1), pri ktorom veľkosť vzorky, výber a výsledky vyhodnotenia vedú k záveru vyjadrenému v peňažných hodnotách,
- d) chaotický výber (*haphazard selection*), pri ktorom audítor vyberie vzorku bez toho, aby sa pridržal štruktúrovanej techniky. Napriek tomu, že sa nepoužíva štruktúrovaná technika, audítor sa vedome vyhýba zaujatosti alebo predvídateľnosti (napríklad ťažko lokalizovateľným položkám, sústavnému výberu prvej a poslednej položky na strane alebo ich vylúčeniu z výberu), čím sa snaží zabezpečiť, aby mali všetky položky v populácii šancu byť vybraté. Chaotický výber nie je vhodný, keď sa používa štatistická metóda výberu vzorky,
- e) blokový výber (*block selection*) predstavuje výber bloku (blokov) za sebou nasledujúcich položiek z populácie. Pri výbere vzoriek v audite sa zvyčajne nedá uplatniť blokový výber, lebo populácie sú zväčša štruktúrované tak, že pri položkách, ktoré nasledujú za sebou, sa dajú očakávať navzájom podobné vlastnosti, ale tieto sa budú líšiť od vlastností položiek inde v populácii. Preskúmanie bloku položiek síce môže byť za určitých okolností vhodným audítorským postupom, málokedy však predstavuje vhodnú techniku výberu vzorky, ak chce audítor na základe vzorky dospieť k platnému záveru o celej populácii.